

Wijk bij Duurstede, Singel 49

rapport 1029

Gemeente Wijk bij Duurstede, Singel 49

Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek

Kirsten van Kappel
Robert van Lil

Colofon

ADC Rapport 1029

Gemeente Wijk bij Duurstede, Singel 49
Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een karterend booronderzoek

Auteurs: Kirsten van Kappel, Robert van Lil

In opdracht van: Delta Projekt Partners

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, oktober 2007
Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.
ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
dr. E. Lohof

ISBN 978-90-6836-019-6

ADC ArcheoProjecten
Tel 033-299 81 81
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	6
2 Bureauonderzoek	6
2.1 Methoden	6
2.2 Resultaten	7
Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01)	7
Beschrijving van de huidige situatie (LS02)	7
Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)	7
Beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04)	8
Gespecificeerde verwachting (LS05)	9
3 Inventariserend Veldonderzoek	9
3.1 Methoden	9
Booronderzoek (VS03)	9
3.2 Resultaten	10
Visuele inspectie	10
Booronderzoek (VS03)	10
3.3 Interpretatie	11
4 Conclusies	11
5 Aanbeveling	11
Literatuur	12
Lijst van afbeeldingen	12
Lijst van tabellen	12
Bijlage 1 Boorgegevens	12

Tabel 1 Archeologische perioden

Periode	Tijd in jaren				
<i>Nieuwe tijd</i>	1500	na Chr.	-	heden	
<i>Late-Middeleeuwen</i>	1050	na Chr.	-	1500	na Chr.
<i>Vroege-Middeleeuwen</i>	450	na Chr.	-	1050	na Chr.
<i>Romeinse tijd</i>	12	voor Chr.	-	450	na Chr.
<i>IJzertijd</i>	800	voor Chr.	-	12	voor Chr.
<i>Bronstijd</i>	2000	voor Chr.	-	800	voor Chr.
<i>Neolithicum (Nieuwe Steentijd)</i>	5300	voor Chr.	-	2000	voor Chr.
<i>Mesolithicum (Midden Steentijd)</i>	8800	voor Chr.	-	4900	voor Chr.
<i>Paleolithicum (Oude Steentijd)</i>	300.000	voor Chr.	-	8800	voor Chr.

Tabel 2 Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

<i>Provincie:</i>	Utrecht
<i>Gemeente:</i>	Wijk bij Duurstede
<i>Plaats:</i>	Wijk bij Duurstede
<i>Toponiem:</i>	Singel 49
<i>Kadastrale gegevens:</i>	C 5630
<i>Kaartblad:</i>	39 W
<i>Coördinaten:</i>	152285/442855
<i>Bevoegd gezag:</i>	gemeente Wijk bij Duurstede
<i>Deskundige namens het bevoegd gezag:</i>	Dhr. N. Groot
<i>ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):</i>	23098
<i>ADC-projectcode:</i>	4107450
<i>Periode van uitvoering:</i>	juni 2007
<i>Beheer en plaats documentatie:</i>	ADC Archeoprojecten

Samenvatting

In opdracht van Delta Projekt Partners heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Singel 49 in de gemeente Wijk bij Duurstede. In het plangebied zal gebouwd gaan worden. Het onderzoek was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

In het hele plangebied kunnen verspoelde archeologische resten voorkomen uit de Middeleeuwen. Deze zullen zich bevinden in de beddingafzetting van de Kromme Rijn tussen 0 en 300 cm beneden het maaiveld. De kans op het voorkomen van de resten is middelhoog. De archeologische laag bestaat uit een vermenging van onder meer kleine fragmenten aardewerk, houtskool en bot met het oorspronkelijke substraat en beschoeiing. De meeste typen archeologische resten (bot, houtskool, aardewerk, metaal) zullen door de natte en zuurstofloze condities goed zijn geconserveerd. Ze zijn bovendien afgedekt door recentere kleiafzettingen en buiten het bereik van moderne landbouwactiviteiten gebleven.

Aan en direct onder het maaiveld worden archeologische resten verwacht uit de Nieuwe Tijd. De kans op het voorkomen van de resten is middelhoog. De vondstenlaag van deze resten zal zich niet dieper bevinden dan ca. 30 cm beneden het maaiveld. Organische resten en bot zullen door de boven het hoogste grondwaterpeil (1 m - mv) heersende relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Andere typen indicatoren (aardewerk) zijn waarschijnlijk matig goed geconserveerd. Het complextype en de omvang van eventuele archeologische resten kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens.

Tijdens het booronderzoek zijn geen indicatoren aangetroffen die wijzen op archeologische sporen in de bodem. Er zijn beddingafzetting en een oeverafzetting van de Kromme Rijn gevonden.

Geadviseerd wordt om in het plangebied geen aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren. Het terrein kan derhalve worden vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij het bevoegd gezag, zoals aangegeven in de Monumentenwet 1988 en de Wet op de Archeologische Monumentenzorg.

1 Inleiding

In opdracht van Delta Projekt Partners heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Singel 49 in de gemeente Wijk bij Duurstede. In het plangebied zal woningbouw gerealiseerd gaan worden. Het onderzoek was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het omschreven gebied.

Het doel van het inventariserende veldonderzoek is het aanvullen en toetsen van de op basis van het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde verwachting. Het inventariserend veldonderzoek vond plaats door middel van een karterend booronderzoek en/of oppervlaktekartering.

Ten behoeve van het inventariserend veldonderzoek is een plan van aanpak (PvA) opgesteld conform KNA specificatie VS01 en de geldende beleidsregel van de Staatssecretaris van OCW.¹

Hierin zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn:

- In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?
- Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Indien de archeologische waarden niet kunnen worden behouden:

- Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

Het bureauonderzoek is uitgevoerd op 13 juni 2007 en het booronderzoek vond plaats op 20 juni 2007. Meegewerkt hebben: Kirsten van Kappel (junior fysisch geograaf), Robert van Lil (fysisch geograaf) en E. Lohof (senior archeoloog)

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1, in het bijzonder de specificaties LS01, LS02, LS03, LS04 en LS05. Het bureauonderzoek wordt gerapporteerd conform LS06. In aanvulling op de geldende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie wordt het onderzoek uitgevoerd conform de betreffende richtlijnen van de Provincie Utrecht.

Het onderzoek bestaat uit zes onderdelen (specificaties LS01 t/m LS06). In de eerste vier onderdelen zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- afbakening plangebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik
- beschrijving van de huidige situatie
- beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen
- beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens

Op grond van deze onderdelen wordt een gespecificeerde verwachting van het gebied opgesteld (specificatie LS05). Hierin wordt verwoord of, en zo ja, welke archeologische waarden worden

¹ Beleidsregel van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 15 juni 2005, nr. WJZ/2005/26210 (8163), tot wijziging van de Beleidsregels opgravingsbevoegdheid. Het PvA is opgesteld door J. Huizer (prospecteur) op 23 mei 2007. Het PvA is geaccordeerd door E. Lohof senior prospecteur.

verwacht. Indien deze worden verwacht worden de (veronderstelde) eigenschappen van de waarden zo gedetailleerd mogelijk aangegeven.

2.2 Resultaten

Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01)

Het plangebied ligt aan de Singel op nummer 49 en heeft een oppervlakte van 2200 m². Hiervan is 465 m² bebouwd. Aan de noordkant wordt het perceel begrensd door het Jolice terrein. Aan de oostkant wordt het begrensd door de percelen met kadastrale nummers 5778/5782/5783/5784/5785/5786 en 5787. Aan de zuidkant wordt het perceel begrensd door de Singel en aan de westkant door de percelen met kadastrale nummers 5629/1969/1968 en 1967.

Het onderzochte gebied komt overeen met het plangebied.

In het plangebied is nieuwbouw gepland. De oppervlakte die bebouwd zal worden bedraagt 1750 m². De maximale verstoringdiepte onder maaiveld zal 1 m bedragen.

De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Beschrijving van de huidige situatie (LS02)

Het plangebied is momenteel in gebruik door een bouwbedrijf. Een gedeelte van het terrein is bebouwd met kantoren en een schuur. Een groot gedeelte van het buitenterrein is beklinterd en onder andere in gebruik als opslag voor materialen.

Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)

De historische situatie is op verschillende historische kaarten als volgt:

Bron	historische situatie
Kadastrale kaart uit 1832	boomgaard
Historische kaart uit 1836	bebouwd
Bonnebladen 1871-1930	bebouwd

In Wijk bij Duurstede wordt al ruim anderhalve eeuw archeologisch onderzoek verricht. De Kromme Rijn was ooit een brede rivier, waarlangs Romeinen een grensfort (castellum) bouwden. In de 7^e eeuw ontstond de belangrijke handelsnederzetting, Dorestad genaamd. Dorestad was gelegen op de linkeroever van de Kromme Rijn en op de rechteroever van de Lek en vormde zodoende een knooppunt van waterwegen. Om deze plaats is door de Franken en de Friezen hevig gevochten. De nederzetting kende zijn bloeitijd in de Karolingische periode (8^e en 9^e eeuw). In de 11^e, 12^e en 13^e eeuw was van deze welvaart weinig meer over dan een dorpje, dat in de 14^e eeuw opging in het nieuwe stadje Wijk bij Duurstede.² In het plangebied heeft geen vooronderzoek plaatsgevonden, maar aan de oostzijde van het terrein heeft het RACM in 1995 proefsleuven gegraven. Tijdens dit onderzoek zijn geen bewoningssporen aangetroffen. Wel is een in noord-west zuid-oost georiënteerde fossiele arm van de Kromme Rijn aangetroffen. De bedding kon op grond van het aardewerk in de 11^e en 12^e eeuw gedateerd worden. In een later fase is er een grote hoeveelheid baksteenpuin in de restbedding gestort.³

In juni 2001 is er door het ADC een aanvullend archeologisch onderzoek (AAO) uitgevoerd op een perceel dat aan de noordzijde grenst van het plangebied. Tijdens dit AAO is in het noordelijk deel van het gebied een kronkelwaardgeul aangetroffen met aan beide zijden ervan oeverafzettingen. Op deze oeverafzettingen zijn enkele sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd aangetroffen. Gezien het baksteenpuin dat zich in de vulling van deze kronkelwaardgeul bevindt, moet deze na ca. 1250/1300 zijn dichtgeraakt. Vooral interessant was het houtwerk dat in put 898 in de bedding is aangetroffen. Het betrof deels drijfhout, maar deels enkele ingeslagen (aangepunte) paaltjes met een doorsnede van ca. 15 centimeter. Hoewel deze houtresten geen duidelijk structuur vormden, rees het vermoeden dat ze deel uitgemaakt kunnen hebben van Vroeg-Middeleeuwse beschoeiingen, aangebracht aan de

² Bloemers, Louwe Kooijmans & Sarfatij, 1981, 133-137, Van Es, Sarfatij en Woltering 1988, 170-171, Van Es en Hessing 1994, Van Es en Verwers,

³ Van Es et. al. 1995/96, 194.

oostelijke oever van de Kromme Rijn. Indien hiervan werkelijk sprake zou zijn, zou dit volledig nieuwe inzichten opleveren met betrekking tot het gebruik van de oostelijke oever en de inrichting van het havengebied van Dorestad. Een vervolgonderzoek in de vorm van een definitieve opgraving werd daarom noodzakelijk geacht door de ROB.

Dit onderzoek is in 2002 uitgevoerd door het ADC. Uit dit onderzoek is gebleken dat in het volledig opgegraven areaal beddingafzettingen zijn aangetroffen. Ter plekke is sprake van een stapeling van aantal relicte systemen die samenhangen met wisselende lopen en activiteitenfasen van de Kromme Rijn.

Beschoeiingen zijn niet aangetroffen. Wel is een dun (diameter ca. 12 centimeter) aangepunt houten paaltje gevonden. Tijdens het huidige onderzoek is de conclusie getrokken dat de palen die zijn aangetroffen tijdens het AAO, niet van een beschoeiing kunnen zijn. Een structuur tussen de palen onderling ontbrak, verder zijn de palen te dun om tot een beschoeiing te hebben behoord. Er moet eerder gedacht worden aan de restanten van bijvoorbeeld een fuik.

Er zijn geen oeverafzettingen aangetroffen. Wel zijn bewoningssporen aangetroffen op de beddingafzettingen. Deze variëren in ouderdom van de Late Middeleeuwen tot in de vroege 20^e eeuw. Verder is een aantal recente afvalkuilen aangetroffen die te maken hebben gehad met de aanwezigheid van het tuincentrum ter plaatste.

In 1995 is ten zuiden van het plangebied aan de Korte Singel door het RACM een proefsleuf gegraven in verband met de aanleg van een parkeerterrein. In deze proefsleuf is voornamelijk beddingmateriaal aangetroffen. Op dit terrein is aan de zuidzijde van de Korte Singelbewoningssporen aangetroffen. De sporen bestaan uit paalgaten, kuilen en greppels en dateren uit de 11de en 12de eeuw.

Beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04)

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het onderzoeksgebied:

type informatie	informatie
Bodemkunde	Kalkloze poldervaaggrond, zavel en lichte klei, grondwatertrapVI
Geologie	Formatie van Echteld (afzettingen in recente stroomgordels: geulafzettingen)
Geomorfologie	Rivierdalbodem (relatief laag gelegen)

De geologische kaart geeft voor het gehele terrein een geulafzetting aan. Een dergelijke geul wordt gekenmerkt door een relatief lage ligging ten opzichte van het omliggende landschap. Het profiel van een dergelijke geul wordt gekenmerkt door een, in vergelijking met de omliggende oeverwallen en kronkelwaarden, dikkere kleilaag. Veen en/of venige klei komt in deze geulen niet voor.

Het plangebied bevindt zich ongeveer 100 m ten westen van de Lekdijk op een punt waar voortdurend nieuwe rivieren ontstonden en ook rivieren verdwenen. De beginfase van de Kromme Rijn wordt rond 1237 v.Chr. geplaatst. De sedimentatie eindigt rond 1122 na Chr.⁴ Dit is het gevolg van een afdamming van de rivier ten zuiden van het plangebied. Rond 1100 na Chr. is de Lek volledig bedijkt.

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden vastgesteld:

Bron	omschrijving
IKAW	Hoge indicatieve archeologische waarde
AMK	AMK-terreinen 1658
waarnemingen ARCHISII	48126
vondstmeldingen ARCHISII	nee
onderzoeksmeldingen ARCHISII	4089

Het huidige onderzoeksterrein heeft de status van wettelijk beschermd (archeologisch) monument (CMA-nr. 39B-028, monumentnr. 1658). Het monument wordt omschreven als 'resten van de nederzetting Dorestad, Vroege Middeleeuwen'. Het betreft een zone waarin de

⁴ Southamer, 2000

oude bedding van de Kromme Rijn is gelegen en mogelijk ook de voormalige oostelijke oever van deze rivier. Hoewel in het verleden nog geen sporen uit de Vroege Middeleeuwen aan deze oostzijde van de Kromme Rijn zijn aangetroffen, zouden deze er theoretisch wel kunnen zijn.⁵ Omdat het terrein deel uitmaakt van de zo belangrijke Vroeg Middeleeuwse handelsnederzetting Dorestad is het terrein aangewezen als wettelijk beschermd monument.

Op 5 juli 2007 contact gehad met Ton van Rooijen van de provincie Utrecht. De provincie had geen nieuwe meldingen binnen gekregen vanuit Wijk bij Duurstede. Het advies was om contact op te nemen met Jan van Doesburg van de RACM. Op 5 juli 2007 contact gehad met Jan van Doesburg (RACM). Zoals al vermeld in de rapportage hebben zij proefsleuven onderzoek uitgevoerd aan de noordzijde van het plangebied in 1995/96 en aan de zuidzijde van het plangebied in 1994/95. Op 23 juli 2007 contact gehad met amateur-archeoloog Gerben Jouwstra. In het onderzoeksgebied is door amateur-archeologen geen onderzoek uitgevoerd.

Gespecificeerde verwachting (LS05)

In het hele plangebied kunnen verspoelde archeologische resten voorkomen uit de Middeleeuwen. Deze zullen zich bevinden in de beddingafzetting van de Kromme Rijn tussen 0 en 300 cm beneden het maaiveld. De kans op het voorkomen van de resten is middelhoog. De archeologische laag bestaat uit een vermenging van onder meer kleine fragmenten aardewerk, houtskool en bot met het oorspronkelijke substraat en beschoeiing. De meeste typen archeologische resten (bot, houtskool, aardewerk, metaal) zullen door de natte en zuurstofloze condities goed zijn geconserveerd.⁶ Ze zijn bovendien afgedekt door recentere kleiafzettingen en buiten het bereik van moderne landbouwactiviteiten gebleven. Aan en direct onder het maaiveld worden archeologische resten verwacht uit de Nieuwe Tijd. De kans op het voorkomen van de resten is middelhoog. De vondstenlaag van deze resten zal zich niet dieper bevinden dan ca. 30 cm beneden het maaiveld. Organische resten en bot zullen door de boven het hoogste grondwaterpeil (1 m - mv) heersende relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Andere type indicatoren (aardewerk) zijn waarschijnlijk matig goed geconserveerd. Het complextype en de omvang van eventuele archeologische resten kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens.

3 Inventariserend Veldonderzoek

3.1 Methoden

De bij het Inventariserend Veldonderzoek toegepaste methoden zijn conform de KNA, versie 3.1, in het bijzonder specificaties VS02 (oppervlaktekartering) en VS03 (booronderzoek). Uitgangspunt van het inventariserend veldonderzoek is de gespecificeerde verwachting zoals die is opgesteld in het bureauonderzoek. De strategie voor het veldonderzoek is hierop gebaseerd, alsmede op het voor dit onderzoek opgestelde Plan van Aanpak (VS01). Het terrein is niet onderzocht door middel van een veldkartering omdat het gehele terrein verhard is. De rapportage is opgesteld conform specificatie VS05. Tenslotte is een aanbeveling gegeven.

Tijdens het veldonderzoek is een visuele inspectie van het terrein uitgevoerd.

Booronderzoek (VS03)

In het plangebied zijn grondboringen uitgevoerd met als doel het bepalen van de bodemopbouw en eventuele bodemverstoringen. Dit is de verkennende fase van het inventariserend veldonderzoek. Vanwege de beperkte oppervlakte van het plangebied en de ligging in een AMK-terrein is de verkennende fase gecombineerd met de karterende fase van het inventariserend veldonderzoek. Het doel van de karterende fase van dit onderzoek is het systematisch onderzoeken van het plangebied op het voorkomen van de mogelijk in het plangebied voorkomende archeologische resten.⁷ Het verkennen van de bodemopbouw gebeurt door de bodemtextuur en, indien relevant, bodemkundige horizonten systematisch te beschrijven. Eventuele afwijkingen van de verwachte bodemopbouw zoals vastgesteld op grond van het

⁵ Van Es et al. 1995/1996

⁶ Kars & Smit 2003.

⁷ voor een beschrijving van de mogelijk voorkomend resten; zie paragraaf "verwachtingsmodel".

bureauonderzoek, en andere niet-natuurlijke bodemkenmerken kunnen er aanleiding toe geven om (delen van) het plangebied als verstoord te beschouwen.

Het karteren van de vindplaatsen gebeurt door het vaststellen van de aan- of afwezigheid van archeologische indicatoren in het opgeboorde materiaal. Archeologische indicatoren zijn bijvoorbeeld fragmenten aardewerk, houtskool, verbrande klei, (on)verbrand bot en andere insluitsels die van nature niet in de bodem voorkomen. Daarnaast kunnen bodemverkleuringen, bijvoorbeeld veroorzaakt door fosfaatverbindingen, een indicatie vormen voor bewoning in het verleden.

De boringen zijn verspreid over het plangebied uitgevoerd. De boringen zijn uitgevoerd met een 7 cm edelmanboor. De boringen zijn gezet tot 25 cm in de ongestoorde ondergrond tot gemiddeld 140 cm en maximaal 160 cm onder het maaiveld.

De bodemtextuur en archeologische indicatoren zijn beschreven volgens SBB 5.1 van het NITG-TNO waarin ondermeer de standaard classificatie van bodemmonsters volgens NEN5104 wordt gehanteerd.⁹ De X- en Y-coördinaten zijn bepaald aan de hand van de lokale topografie.

3.2 Resultaten

Visuele inspectie

Het plangebied betreft een opslagterrein voor bouwmaterialen. Op dit terrein zijn twee loodsen aanwezig die circa 495 m² van de totale 2200 m² beslaan. Het overige deel van het terrein is bestraat met betonkeiklinkers (BKK). De Singel waaraan het plangebied ligt, ligt circa 2 meter hoger dan maaiveld. Deze maaiveld hoogte wordt aangehouden over de hele breedte van het perceel en tot een lengte van 20 meter het perceel in.

Booronderzoek (VS03)

De locatie van de boringen is weergegeven in afb. 3.

Tijdens het booronderzoek zijn geen indicatoren aangetroffen die wijzen op archeologische sporen in de bodem.

Boring 1 bestaat vanaf 140 tot 160 cm –mv uit matig grof zwak grindig zand. Vanaf 140 tot 50 cm –mv bestaat de bodem uit een sterk zandig grindige klei waarin zich wat baksteenresten bevinden. deze laag ziet er gerommeld uit. De toplaag bestaat uit een opgebracht zandpakket.

Boring 2 bestaat vanaf 120 tot 140 cm –mv uit matig grof sterk grindig zand. Vanaf 120 tot 60 cm –mv bestaat de bodem uit een sterk zandig grindige klei waarin zich baksteenresten en sintels bevinden. deze laag ziet er gerommeld uit. De toplaag bestaat uit een opgebracht zandpakket.

Boring 3 bestaat vanaf 130 tot 150 cm –mv uit matig grof sterk grindig zand. Vanaf 130 tot 50 cm –mv bestaat de bodem uit een sterk zandig grindige klei waarin zich wat baksteenresten bevinden. deze laag ziet er gerommeld uit. De toplaag bestaat uit een opgebracht zandpakket.

Boring 4 bestaat vanaf 130 tot 150 cm –mv uit matig grof zwak grindig zand. Vanaf 130 tot 110 cm –mv bevindt zich een sterk zandige matig grindige kleilaag. In deze laag bevinden zich wat schelpjes en planten resten. Vanaf 110 tot 75 cm –mv bestaat de bodem uit een sterk zandig matig grindige klei waarin zich wat baksteenresten bevinden. deze laag ziet er gerommeld uit. De toplaag bestaat uit een opgebracht zandpakket.

Boring 5 bestaat vanaf 130 tot 150 cm –mv uit matig grof zwak grindig zand. Vanaf 130 tot 80 cm –mv bevindt zich een sterk zandige matig grindige kleilaag. In deze laag bevinden zich wat schelpjes, plantresten, baksteen en sintels. Vanaf 80 tot 60 cm –mv bestaat de bodem uit een sterk zandig matig grindige klei waarin zich wat baksteenresten bevinden. deze laag ziet er gerommeld uit. De toplaag bestaat uit een opgebracht zandpakket.

⁹ Bosch 2005; Normalisatie-Instituut 1989.

3.3 Interpretatie

De laag tussen 120 tot 150 cm –mv is als de beddingafzettingen van de Kromme Rijn. Geïnterpreteerd vanwege het sterk zandige en grindige karakter. In boring 4 en 5 bevindt zich tussen laag 130 tot 110 cm – mv en 130 tot 80 cm - mv een sterk zandige matig grindige kleilaag. In deze laag bevinden zich wat schelpjes en planten resten. Deze laag is naar alle waarschijnlijkheid de oeverafzetting van de Kromme Rijn.

Vanaf 120 tot 50 cm –mv bevindt zich een sterk zandige matig grindige kleilaag met daarin baksteenresten en sintels. Deze laag ziet er gerommeld uit. Dit is naar alle waarschijnlijkheid de opvullaag in de restbedding met baksteenpuin. Zoals eerder in deze rapportage vermeld is in de restbedding een grote hoeveelheid baksteenpuin gestort.⁹ De toplaag bestaat uit opgebracht zand. Deze laag is aangebracht als zandbed voor de aanwezige bestrating.

4 Conclusies

Er zijn geen aanwijzingen dat er zich archeologische waarden in het plangebied bevinden. Op basis van het bureauonderzoek was de verwachting voor archeologische waarden in de beddingafzetting van de Kromme Rijn tussen 0 en 300 cm beneden het maaiveld middelhoog, het booronderzoek heeft echter geen archeologische indicatoren afgeleverd.

Aangezien er geen indicatoren voor archeologische resten zijn gevonden, de bodem in boring 1 tot en met 4 tot op een gemiddelde diepte van 130 –mv is verstoord (met uitzondering van boring 5, waar op 80 cm – mv de oeverafzetting is aangetroffen) en de maximale verstoringdiepte bij de realisatie van de nieuwe woningbouw maximaal 1 m –mv zal bedragen. Moet de kans daarom klein worden geacht dat bij realisatie van de geplande bouwwerkzaamheden archeologische resten worden verstoord.

5 Aanbeveling

Geadviseerd wordt om in het plangebied geen aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren. Wat betreft de archeologie is er geen belemmering om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij het bevoegd gezag, zoals aangegeven in de Monumentenwet 1988 en de Wet op de Archeologische Monumentenzorg.

Over deze aanbevelingen dient contact te worden opgenomen met de archeoloog van de provincie Utrecht, drs. R.S. Kok.

⁹ Van Es et. al. 1995/96, 194.

Literatuur

- Berg, M.M. van den & E.A. Hatzmann, 2006: *Water en archeologisch erfgoed*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten, 30).
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001: *Paleogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*, Assen.
- Bosch, J.H.A., 2005: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport, NITG 05-043-A).
- Es, W.A. van, 1978: De ontwikkeling van het onderzoek. In: *Spiegel Historiae* 13, nr. 4, pp. 196-204. Haarlem.
- Es, W.A. van, J. van Doesburg & K. Greving, 1995/96: *Korte Singel (put 883)* (Jaarverslag ROB 1995/96), p. 194, Amersfoort.
- Es, W.A. van, J. van Doesburg & K. Greving, 1994/95: *Korte Singel (put 883)* (Jaarverslag ROB 1995/96), p. 142, Amersfoort.
- Es, W.A. van & W.A.M. Hessing, 1994: *Romeinen, Friezen en Franken in het hart van Nederland*, Amsterdam etc.
- Es, W.A. van & W.J.H. Verwers, 1980: *Excavations at Dorestad I. The Harbour: Hoogstraat I* (Nederlandse Oudheden 9). Amersfoort.
- Groenewoudt, B.J., 1994: *Prospectie, waardering en selectie van archeologische vindplaatsen: een beleidsgerichte verkenning van middelen en mogelijkheden*. Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten, 17).
- Kars, H. & A. Smit (red.), 2003: Handleiding Fysiek Behoud Archeologisch Erfgoed. Degradatiemechanismen in sporen en materialen. Monitoring van de conditie van het bodemarchief. Amsterdam (Geoarchaeological and Bioarchaeological Studies, 1).
- Kok, D, etal, 2002-2003, *Archeologische Kroniek (pag. 232en 233)*, Provincie Utrecht.
- Kok, D, etal, 2000-2001, *Archeologische Kroniek (pag. 235)*, Provincie Utrecht.
- Normalisatie-Instituut, Nederlands, 1989: *Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters NEN 5104*, Delft.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen, 2006: *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*. Gouda (SIKB uitgave).
- Sier, M.M., 2001: *Wijk bij Duurstede, Jolice - AAO* (ADC-rapport 87), Bunschoten.
- F.J.G. van der Heijden en J. Dijkstra, 2002: *Wijk bij Duurstede, Jolice - DAO* (projectnr. 3532000), Bunschoten.
- Stouthamer, E., 2000, in review: *Paleogeographical development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*, Netherlands Geographical Studies, Utrecht.
- Verwers, W.J.H., 1994: Wijk bij Duurstede-Dorestad. In: W.A. van Es & W.A.M. Hessing (eds.), *Romeinen, Friezen en Franken in het hart van Nederland: van Traiectum naar Dorestad (50 v. C.-950 n. C.)*, 234-238. Utrecht.

Lijst van afbeeldingen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
Afb. 2 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen
Afb. 3 Plangebied en boorpunten

Lijst van tabellen

- Tabel 1 Archeologische perioden
Tabel 2 Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

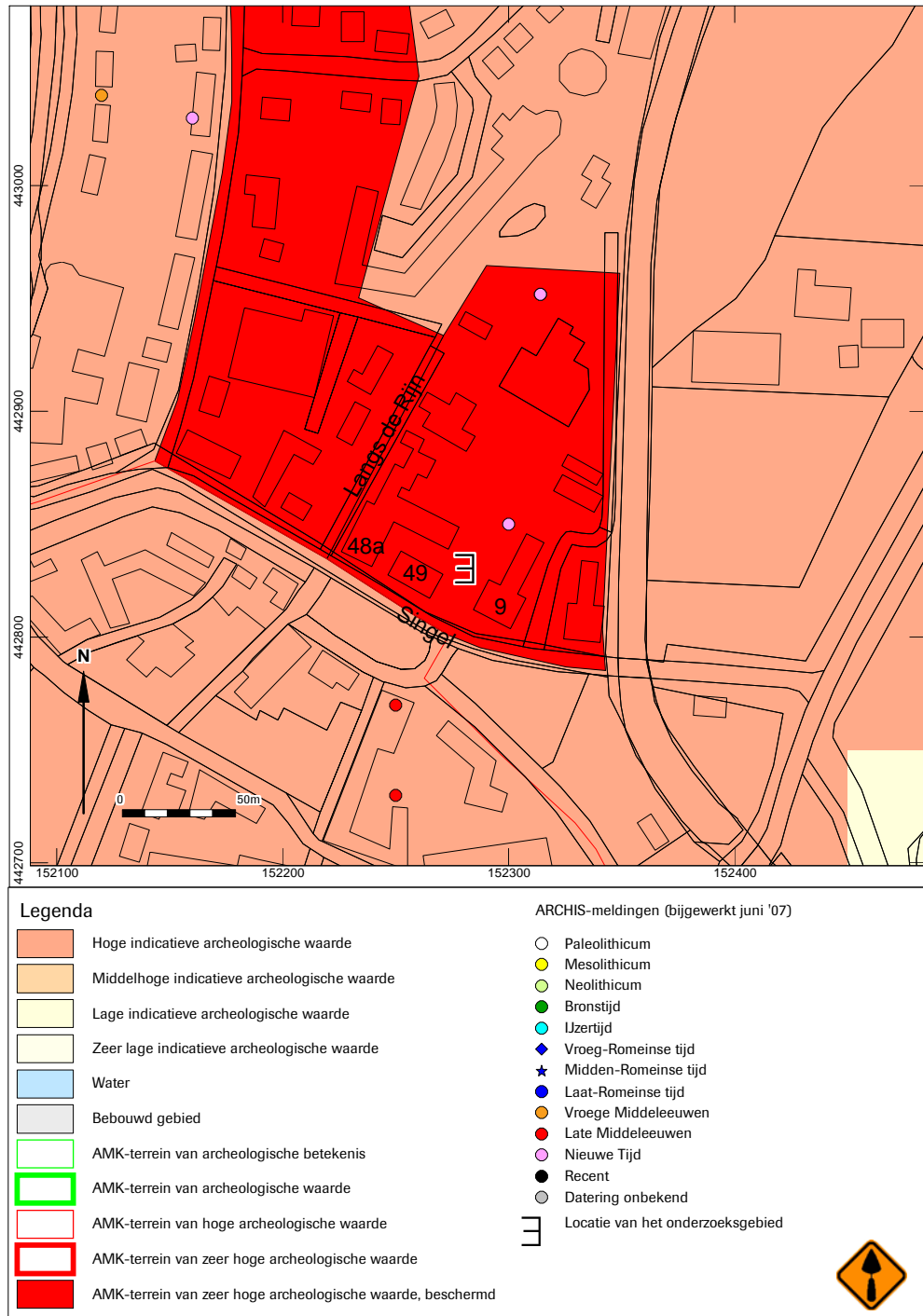
Gemeente Wijk bij Duurstede- Singel 49

★ Locatie van het onderzoeksgebied

bron: Geodan

Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen

Afb. 3 Plangebied en boorpunten

Bijlage 1 Boorgegevens

nummer	bovensgrens (cm)	ondersgrens (cm)	onder mv)	gondsoort	bijmenging	zandmediaan	kleur	kalghehalte	nieuwvormingen	antropogene bijmengingen	organische bodemhorizonten	overig	Lithostratigrafie
1	0	50	zand	zwak siltig	matig grof	geel;	kalkloos	opgebrachte grond					
	50	140	klei	sterk zandig; matig grindig	matig grof	donker-; grijs;	kalkrijk	omgewerkte grond					
	140	160	zand	zwak siltig; zwak grindig	matig grof	licht-; grijs;	kalkrijk	beddingafzettingen			C-horizont		
2	0	60	zand	zwak siltig; zwak grindig	matig grof	geel;	kalkloos	opgebrachte grond					
	60	80	klei	sterk zandig; matig grindig	matig grof	donker-; grijs;	kalkrijk	omgewerkte grond					
	80	120	klei	sterk zandig; zwak grindig	matig grof	donker-; bruin;	kalkrijk	omgewerkte grond					
	120	140	zand	zwak siltig; sterk grindig	matig grof	bruin-; geel;	kalkrijk	beddingafzettingen			C-horizont		
3	0	50	zand	sterk siltig	matig grof	licht-; bruin-; grijs;	kalkrijk	opgebrachte grond					
	50	130	klei	sterk zandig; matig grindig	matig grof	donker-; grijs;	kalkrijk	omgewerkte grond					
	130	150	zand	zwak siltig; sterk grindig	matig grof	licht-; grijs;	kalkrijk	bedding					
4	0	75	zand	zwak siltig	matig grof	licht-; geel;	kalkrijk	opgebrachte grond					
	75	110	klei	sterk zandig; matig grindig	matig grof	donker-; grijs;	kalkrijk	omgewerkte grond					
	110	130	klei	sterk zandig; matig grindig	matig grof	donker-; grijs;	kalkrijk	schelpjes pl.resten					
	130	150	zand	zwak siltig; zwak grindig	matig grof	licht-; grijs;	kalkrijk	bedding					
5	0	60	zand	zwak siltig	matig grof	donker-; grijs;	kalkrijk	opgebrachte grond					
	60	80	klei	sterk zandig; matig grindig	matig grof	donker-; grijs;	kalkrijk	omgewerkte grond					
	80	130	klei	sterk zandig; matig grindig	matig grof	donker-; grijs;	kalkrijk	pl.resten en mortel					
	130	150	zand	zwak siltig; matig grindig	matig grof	licht-; grijs;	kalkrijk	bedding					